

Základní pojmy teorie práva I

Daniel Bartoň

Univerzita Karlova v Praze
Evangelická teologická fakulta

Základy práva, 11. září 2013

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Přehled přednášky

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Různé roviny chápání práva

- ▶ **normativní** – jako systém pravidel regulujících chování lidí

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Různé roviny chápání práva

- ▶ **normativní** – jako systém pravidel regulujících chování lidí
- ▶ **sociální** – jako systém společenských vztahů, který je zároveň výsledkem i zásadním ovlivňovatelem pravidel lidského chování

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Různé roviny chápání práva

- ▶ **normativní** – jako systém pravidel regulujících chování lidí
- ▶ **sociální** – jako systém společenských vztahů, který je zároveň výsledkem i zásadním ovlivňovatelem pravidel lidského chování
- ▶ **axiologické** – jako vyjádření hodnot zastávaných konkrétní společností

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ **normativní** – jako systém pravidel regulujících chování lidí
- ▶ **sociální** – jako systém společenských vztahů, který je zároveň výsledkem i zásadním ovlivňovatelem pravidel lidského chování
- ▶ **axiologické** – jako vyjádření hodnot zastávaných konkrétní společností
- ▶ **mocenské** – jako prostředek uskutečňování různých zájmů

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ **normativní** – jako systém pravidel regulujících chování lidí
- ▶ **sociální** – jako systém společenských vztahů, který je zároveň výsledkem i zásadním ovlivňovatelem pravidel lidského chování
- ▶ **axiologické** – jako vyjádření hodnot zastávaných konkrétní společností
- ▶ **mocenské** – jako prostředek uskutečňování různých zájmů
- ▶ **informační** – jako nositel informací pro adresáty norem (jak se mají chovat & jaké následky by určité chování mělo mít)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Objektivní právo

souhrn právních norem (a právních principů) jako obecně závazných pravidel chování stanovených či uznaných státem nebo mezinárodním společenstvím států

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Objektivní právo

souhrn právních norem (a právních principů) jako obecně závazných pravidel chování stanovených či uznaných státem nebo mezinárodním společenstvím států

Subjektivní právo

možnost chování zaručená právním subjektům objektivním právem – a zároveň tomu odpovídající právní povinnost jiných právních subjektů

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Pozitivní a přirozené právo

Pozitivní právo (ius positivum)

právo dané státem nebo společenstvím států

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Pozitivní a přirozené právo

Pozitivní právo (*ius positivum*)

právo dané státem nebo společenstvím států

Přirozené právo (*ius naturale*)

souhrn principů a nezadatelných subjektivních práv, které předcházejí nebo jsou nadřazeny pozitivnímu právu; vzniká nezávisle na státu; jeho zdrojem může být např. Bůh, příroda, přirozenost, rozum atp.

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právníká osoba

Závěr

Přehled přednášky

Základní pojmy
teorie práva I

Daniel Bartoň

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Co je právo?

Pojem práva

**Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům**

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Kromě práva existuje řada dalších normativních systémů, např. morálka, náboženství, místní tradice

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Normativní systémy

- ▶ Kromě práva existuje řada dalších normativních systémů, např. morálka, náboženství, místní tradice
- ▶ Specifika práva

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Kromě práva existuje řada dalších normativních systémů, např. morálka, náboženství, místní tradice
- ▶ Specifika práva
 - ▶ státem stanovená nebo uznaná forma (prameny práva)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Kromě práva existuje řada dalších normativních systémů, např. morálka, náboženství, místní tradice
- ▶ Specifika práva
 - ▶ státem stanovená nebo uznaná forma (prameny práva)
 - ▶ opírá se o státní donucení

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Kromě práva existuje řada dalších normativních systémů, např. morálka, náboženství, místní tradice
- ▶ Specifika práva
 - ▶ státem stanovená nebo uznaná forma (prameny práva)
 - ▶ opírá se o státní donucení
 - ▶ státní moc zabezpečuje jednotu práva na vymezeném území

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Kromě práva existuje řada dalších normativních systémů, např. morálka, náboženství, místní tradice
- ▶ Specifika práva
 - ▶ státem stanovená nebo uznaná forma (prameny práva)
 - ▶ opírá se o státní donucení
 - ▶ státní moc zabezpečuje jednotu práva na vymezeném území
- ▶ Právo často inkorporuje původně neprávní normy, např.:

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Kromě práva existuje řada dalších normativních systémů, např. morálka, náboženství, místní tradice
- ▶ Specifika práva
 - ▶ státem stanovená nebo uznaná forma (prameny práva)
 - ▶ opírá se o státní donucení
 - ▶ státní moc zabezpečuje jednotu práva na vymezeném území
- ▶ Právo často inkorporuje původně neprávní normy, např.:
 - ▶ možnost odvolat se na dobré mravy

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Kromě práva existuje řada dalších normativních systémů, např. morálka, náboženství, místní tradice
- ▶ Specifika práva
 - ▶ státem stanovená nebo uznaná forma (prameny práva)
 - ▶ opírá se o státní donucení
 - ▶ státní moc zabezpečuje jednotu práva na vymezeném území
- ▶ Právo často inkorporuje původně neprávní normy, např.:
 - ▶ možnost odvolat se na dobré mravy
 - ▶ tzv. etické kodexy pro určité sektory nebo profese

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právní osoba

Závěr

- ▶ Kromě práva existuje řada dalších normativních systémů, např. morálka, náboženství, místní tradice
- ▶ Specifika práva
 - ▶ státem stanovená nebo uznaná forma (prameny práva)
 - ▶ opírá se o státní donucení
 - ▶ státní moc zabezpečuje jednotu práva na vymezeném území
- ▶ Právo často inkorporuje původně neprávní normy, např.:
 - ▶ možnost odvolat se na dobré mravy
 - ▶ tzv. etické kodexy pro určité sektory nebo profese
 - ▶ vynucování náboženských norem, např. trestnost blasfemie

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Přehled přednášky

Základní pojmy
teorie práva I

Daniel Bartoň

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Právní normy mají **preskriptivní charakter**, tj. stanoví něco, co má být

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Právní normy mají **preskriptivní charakter**, tj. stanoví něco, co má být
- ▶ Rozlišovat mezi tím, co **má být** (preskriptivním, regulativním) a tím, **co je** (deskriptivním, popisným)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právníká osoba

Závěr

- ▶ Právní normy mají **preskriptivní charakter**, tj. stanoví něco, co má být
- ▶ Rozlišovat mezi tím, co **má být** (preskriptivním, regulativním) a tím, **co je** (deskriptivním, popisným)
- ▶ Právní normy mají regulativní schopnost

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právníká osoba

Závěr

- ▶ Způsoby regulace chování

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Mody normativnosti

- ▶ Způsoby regulace chování
- ▶ **Objektivní mody** (modality normativnosti z hlediska normotvůrce)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Mody normativnosti

- ▶ Způsoby regulace chování
- ▶ **Objektivní mody** (modality normativnosti z hlediska normotvůrce)
 - ▶ příkaz

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Způsoby regulace chování
- ▶ **Objektivní mody** (modality normativnosti z hlediska normotvůrce)
 - ▶ příkaz
 - ▶ zákaz

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Způsoby regulace chování
- ▶ **Objektivní mody** (modality normativnosti z hlediska normotvůrce)
 - ▶ příkaz
 - ▶ zákaz
 - ▶ dovolení

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Způsoby regulace chování
- ▶ **Objektivní mody** (modality normativnosti z hlediska normotvůrce)
 - ▶ příkaz
 - ▶ zákaz
 - ▶ dovolení
- ▶ **Subjektivní mody** (modality normativnosti z hlediska příjemců norem)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Způsoby regulace chování
- ▶ **Objektivní mody** (modality normativnosti z hlediska normotvůrce)
 - ▶ příkaz
 - ▶ zákaz
 - ▶ dovolení
- ▶ **Subjektivní mody** (modality normativnosti z hlediska příjemců norem)
 - ▶ oprávnění

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právníká osoba

Závěr

- ▶ Způsoby regulace chování
- ▶ **Objektivní mody** (modality normativnosti z hlediska normotvůrce)
 - ▶ příkaz
 - ▶ zákaz
 - ▶ dovolení
- ▶ **Subjektivní mody** (modality normativnosti z hlediska příjemců norem)
 - ▶ oprávnění
 - ▶ povinnost

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právníká osoba

Závěr

- ▶ Způsoby regulace chování
- ▶ **Objektivní mody** (modality normativnosti z hlediska normotvůrce)
 - ▶ příkaz
 - ▶ zákaz
 - ▶ dovolení
- ▶ **Subjektivní mody** (modality normativnosti z hlediska příjemců norem)
 - ▶ oprávnění
 - ▶ povinnost
- ▶ **Zásada legální licence** – právně je dovoleno vše, co není zakázáno (platí pouze pro jednotlivce, nikoliv pro orgány veřejné správy)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právníká osoba

Závěr

Přehled přednášky

Základní pojmy
teorie práva I

Daniel Bartoň

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Znaky právní normy

- ▶ Právní normy jsou obecně závazná pravidla lidského chování, stanovená nebo uznaná státem (resp. mezinárodním společenstvím států), jejichž porušení stát sankcionuje (resp. ho sankcionují jím pověřené instituce)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Znaky právní normy

- ▶ Právní normy jsou obecně závazná pravidla lidského chování, stanovená nebo uznaná státem (resp. mezinárodním společenstvím států), jejichž porušení stát sankcionuje (resp. ho sankcionují jím pověřené instituce)
- ▶ **závaznost** – nemožnost rozhodovat o tom, zda pravidlo chování dodržím, či nikoliv

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Znaky právní normy

- ▶ Právní normy jsou obecně závazná pravidla lidského chování, stanovená nebo uznaná státem (resp. mezinárodním společenstvím států), jejichž porušení stát sankcionuje (resp. ho sankcionují jím pověřené instituce)
- ▶ **závaznost** – nemožnost rozhodovat o tom, zda pravidlo chování dodržím, či nikoliv
- ▶ **formální určitost** – stát uznává pouze normy v určité formě (např. ve formě zákona)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právníká osoba

Závěr

Znaky právní normy

- ▶ Právní normy jsou obecně závazná pravidla lidského chování, stanovená nebo uznaná státem (resp. mezinárodním společenstvím států), jejichž porušení stát sankcionuje (resp. ho sankcionují jím pověřené instituce)
- ▶ **závaznost** – nemožnost rozhodovat o tom, zda pravidlo chování dodržím, či nikoliv
- ▶ **formální určitost** – stát uznává pouze normy v určité formě (např. ve formě zákona)
- ▶ **obecnost** – právní norma upravuje chování druhově určených subjektů (adresátů právní normy) a rovněž jejich oprávnění, povinnosti a sankce jsou stanoveny obecně (X právní normy na jedno použití)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Znaky právní normy

- ▶ Právní normy jsou obecně závazná pravidla lidského chování, stanovená nebo uznaná státem (resp. mezinárodním společenstvím států), jejichž porušení stát sankcionuje (resp. ho sankcionují jím pověřené instituce)
- ▶ **závaznost** – nemožnost rozhodovat o tom, zda pravidlo chování dodržím, či nikoliv
- ▶ **formální určitost** – stát uznává pouze normy v určité formě (např. ve formě zákona)
- ▶ **obecnost** – právní norma upravuje chování druhově určených subjektů (adresátů právní normy) a rovněž jejich oprávnění, povinnosti a sankce jsou stanoveny obecně (X právní normy na jedno použití)
- ▶ **vynutitelnost** – stát běžně plnění právních norem vynucuje (normy, které nemají sankci jsou **imperfektní**)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Jestliže *hypotéza*, pak *dispozice*, jinak *sankce*

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Jestliže *hypotéza*, pak *dispozice*, jinak *sankce*
- ▶ **Hypotéza** – stanoví podmínky (personální, lokální, časové atp.), za nichž nastane dispozice, popř. sankce

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Jestliže *hypotéza*, pak *dispozice*, jinak *sankce*
- ▶ **Hypotéza** – stanoví podmínky (personální, lokální, časové atp.), za nichž nastane dispozice, popř. sankce
- ▶ **Dispozice** – vlastní pravidlo chování (příkaz/zákaz/dovolení, resp. oprávnění/povinnost)

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Jestliže *hypotéza*, pak *dispozice*, jinak *sankce*
- ▶ **Hypotéza** – stanoví podmínky (personální, lokální, časové atp.), za nichž nastane dispozice, popř. sankce
- ▶ **Dispozice** – vlastní pravidlo chování (příkaz/zákaz/dovolení, resp. oprávnění/povinnost)
- ▶ **Sankce** – postih za porušení právních povinností stanovených v dispozici

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

Dělení hypotéz, dispozic a sankcí

- ▶ Z hlediska míry abstraktnosti formulace
 - ▶ relativně abstraktní – vytvářejí prostor pro uvážení
 - ▶ relativně konkrétní – nevytváří prostor pro uvážení, poskytují vyšší míru právní jistoty

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Z hlediska míry abstraktnosti formulace
 - ▶ relativně abstraktní – vytvářejí prostor pro uvážení
 - ▶ relativně konkrétní – nevytváří prostor pro uvážení, poskytují vyšší míru právní jistoty
- ▶ Z hlediska kumulativnosti nebo alternativnosti formulace
 - ▶ kumulativní – musí být splněny všechny podmínky nebo povinnosti, využita všechna oprávnění nebo uděleny všechny sankce
 - ▶ alternativní – postačí pouze splnění jedné podmínky nebo povinnosti, využití jednoho oprávnění nebo udělení jedné sankce

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Dělení hypotéz, dispozic a sankcí

- ▶ Z hlediska míry abstraktnosti formulace
 - ▶ relativně abstraktní – vytvářejí prostor pro uvážení
 - ▶ relativně konkrétní – nevytváří prostor pro uvážení, poskytují vyšší míru právní jistoty
- ▶ Z hlediska kumulativnosti nebo alternativnosti formulace
 - ▶ kumulativní – musí být splněny všechny podmínky nebo povinnosti, využita všechna oprávnění nebo uděleny všechny sankce
 - ▶ alternativní – postačí pouze splnění jedné podmínky nebo povinnosti, využití jednoho oprávnění nebo udělení jedné sankce
- ▶ Z hlediska úplnosti či neúplnosti vymezení
 - ▶ taxativní (úplný, uzavřený) výčet
 - ▶ demonstrativní (příkladný) výčet

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Podle způsobu vymezení pravidla chování
 - ▶ příkazující
 - ▶ zakazující
 - ▶ opravňující
 - ▶ doporučující
 - ▶ teleologické – vyjadřují účel nebo cíl, kterého má být dosaženo, ale nestanovují, jak jej dosáhnout

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Podle způsobu vymezení pravidla chování
 - ▶ příkazující
 - ▶ zakazující
 - ▶ opravňující
 - ▶ doporučující
 - ▶ teleologické – vyjadřují účel nebo cíl, kterého má být dosaženo, ale nestanovují, jak jej dosáhnout
- ▶ Podle stupně závaznosti
 - ▶ **dispozitivní** – nestanoví buď vůbec vlastní pravidlo chování, nebo ho stanoví pouze podpůrně (adresáti mají možnost si stanovit vlastní pravidla, ale pokud tak neučiní, uplatní se dispozitivní norma)
 - ▶ **kogentní** – stanoví pravidlo, od kterého se není možné odchýlit (typické pro veřejné a procesní právo)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ **Blanketové** – neobsahují vlastní pravidlo chování, ale zmocňují někoho k jeho stanovení

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ **Blanketové** – neobsahují vlastní pravidlo chování, ale zmocňují někoho k jeho stanovení
- ▶ **Kolizní** – stanoví hraniční ukazatele, jimiž jsou určeny normy, podle nichž se řeší soukromoprávní vztahy s cizím prvkem

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ **Blanketové** – neobsahují vlastní pravidlo chování, ale zmocňují někoho k jeho stanovení
- ▶ **Kolizní** – stanoví hraniční ukazatele, jimiž jsou určeny normy, podle nichž se řeší soukromoprávní vztahy s cizím prvkem
- ▶ **Kompeteční** – vymezují rozsah pravomoci a působnosti orgánů veřejné moci

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Působnost právních norem

- ▶ Vymezení rozsahu realizace a aplikace právní normy

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Působnost právních norem

- ▶ Vymezení rozsahu realizace a aplikace právní normy
- ▶ **Věcná** – týká se skutkové charakteristiky případů, které právní norma upravuje
rozlišujeme normy *obecné* a *speciální*, s tím, že speciální normy mají přednost před obecnými

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Působnost právních norem

- ▶ Vymezení rozsahu realizace a aplikace právní normy
- ▶ **Věcná** – týká se skutkové charakteristiky případů, které právní norma upravuje
rozlišujeme normy *obecné* a *speciální*, s tím, že speciální normy mají přednost před obecnými
- ▶ **Prostorová (místní)** – na jakém území právní norma platí
rozlišujeme normy s působností celostátní a lokální

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Působnost právních norem

- ▶ Vymezení rozsahu realizace a aplikace právní normy
- ▶ **Věcná** – týká se skutkové charakteristiky případů, které právní norma upravuje
rozlišujeme normy *obecné* a *speciální*, s tím, že speciální normy mají přednost před obecnými
- ▶ **Prostorová (místní)** – na jakém území právní norma platí
rozlišujeme normy s působností celostátní a lokální
- ▶ **Osobní** - pro které osoby právní norma platí a které jsou z její působnosti vyňaty (imunita, exempce)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Působnost právních norem

- ▶ Vymezení rozsahu realizace a aplikace právní normy
- ▶ **Věcná** – týká se skutkové charakteristiky případů, které právní norma upravuje
rozlišujeme normy *obecné* a *speciální*, s tím, že speciální normy mají přednost před obecnými
- ▶ **Prostorová (místní)** – na jakém území právní norma platí
rozlišujeme normy s působností celostátní a lokální
- ▶ **Osobní** - pro které osoby právní norma platí a které jsou z její působnosti vyňaty (imunita, exempce)
- ▶ **Časová** - kdy právní norma existuje
rozlišujeme *platnost* (kdy je norma součástí právního řádu) a *účinnost* (kdy je aplikovatelná)
legisvakanční lhůta – období, kdy je norma platná, ale ještě není účinná

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Retroaktivitou se rozumí zpětná účinnost právního předpisu, resp. zpětná časová působnost právní normy

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Retroaktivitou se rozumí zpětná účinnost právního předpisu, resp. zpětná časová působnost právní normy
- ▶ **Pravá retroaktivita** – účinnost právního předpisu začne dříve, než jeho platnost, takže se použije pozdějšího právního předpisu na skutečnosti, které se staly v minulosti

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Retroaktivitou se rozumí zpětná účinnost právního předpisu, resp. zpětná časová působnost právní normy
- ▶ **Pravá retroaktivita** – účinnost právního předpisu začne dříve, než jeho platnost, takže se použije pozdějšího právního předpisu na skutečnosti, které se staly v minulosti
- ▶ **Nepravá retroaktivita** – vznik a platnost právních vztahů, právních skutečností a právního chování se posuzuje podle dříve platných norem, obsah právních vztahů se posuzuje podle normy účinné v době rozhodování

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Retroaktivitou se rozumí zpětná účinnost právního předpisu, resp. zpětná časová působnost právní normy
- ▶ **Pravá retroaktivita** – účinnost právního předpisu začne dříve, než jeho platnost, takže se použije pozdějšího právního předpisu na skutečnosti, které se staly v minulosti
- ▶ **Nepravá retroaktivita** – vznik a platnost právních vztahů, právních skutečností a právního chování se posuzuje podle dříve platných norem, obsah právních vztahů se posuzuje podle normy účinné v době rozhodování
- ▶ ochrana nabytých práv, právní jistota, rovnost

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

Zánik platnosti a účinnosti právního předpisu

Základní pojmy
teorie práva I

Daniel Bartoň

- ▶ **Derogace** – zrušení právního předpisu, což s sebou nese zánik platnosti (ale nikoliv nutně účinnosti)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Zánik platnosti a účinnosti právního předpisu

- ▶ **Derogace** – zrušení právního předpisu, což s sebou nese zánik platnosti (ale nikoliv nutně účinnosti); k tomu může dojít
 - ▶ **z vnějších důvodů** – zrušení orgánem, který předpis vydal; orgánem způsobilým vydat předpis stejné nebo vyšší právní síly; Ústavním soudem

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Zánik platnosti a účinnosti právního předpisu

- ▶ **Derogace** – zrušení právního předpisu, což s sebou nese zánik platnosti (ale nikoliv nutně účinnosti); k tomu může dojít
 - ▶ **z vnějších důvodů** – zrušení orgánem, který předpis vydal; orgánem způsobilým vydat předpis stejné nebo vyšší právní síly; Ústavním soudem
 - ▶ **z vnitřních důvodů** – např. uplynutím času

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Zánik platnosti a účinnosti právního předpisu

- ▶ **Derogace** – zrušení právního předpisu, což s sebou nese zánik platnosti (ale nikoliv nutně účinnosti); k tomu může dojít
 - ▶ **z vnějších důvodů** – zrušení orgánem, který předpis vydal; orgánem způsobilým vydat předpis stejné nebo vyšší právní síly; Ústavním soudem
 - ▶ **z vnitřních důvodů** – např. uplynutím času
- ▶ **Derogační pravidla při derogaci mlčky:**

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právníká osoba

Závěr

Zánik platnosti a účinnosti právního předpisu

- ▶ **Derogace** – zrušení právního předpisu, což s sebou nese zánik platnosti (ale nikoliv nutně účinnosti); k tomu může dojít
 - ▶ **z vnějších důvodů** – zrušení orgánem, který předpis vydal; orgánem způsobilým vydat předpis stejné nebo vyšší právní síly; Ústavním soudem
 - ▶ **z vnitřních důvodů** – např. uplynutím času
- ▶ **Derogační pravidla při derogaci mlčky:**
 - ▶ **lex superior derogat legi priori** – norma vyšší právní síly ruší normu nižší právní síly

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ **Derogace** – zrušení právního předpisu, což s sebou nese zánik platnosti (ale nikoliv nutně účinnosti); k tomu může dojít
 - ▶ **z vnějších důvodů** – zrušení orgánem, který předpis vydal; orgánem způsobilým vydat předpis stejné nebo vyšší právní síly; Ústavním soudem
 - ▶ **z vnitřních důvodů** – např. uplynutím času
- ▶ **Derogační pravidla při derogaci mlčky:**
 - ▶ **lex superior derogat legi priori** – norma vyšší právní síly ruší normu nižší právní síly
 - ▶ **lex specialis derogat legi generali** – norma zvláštní později vydaná ruší dřívější normu obecnou, mají-li stejnou právní sílu

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právníká osoba

Závěr

Zánik platnosti a účinnosti právního předpisu

- ▶ **Derogace** – zrušení právního předpisu, což s sebou nese zánik platnosti (ale nikoliv nutně účinnosti); k tomu může dojít
 - ▶ **z vnějších důvodů** – zrušení orgánem, který předpis vydal; orgánem způsobilým vydat předpis stejné nebo vyšší právní síly; Ústavním soudem
 - ▶ **z vnitřních důvodů** – např. uplynutím času
- ▶ **Derogační pravidla při derogaci mlčky:**
 - ▶ **lex superior derogat legi priori** – norma vyšší právní síly ruší normu nižší právní síly
 - ▶ **lex specialis derogat legi generali** – norma zvláštní později vydaná ruší dřívější normu obecnou, mají-li stejnou právní sílu
 - ▶ **lex posterior derogat legi priori** – norma pozdější ruší normu dřívější, mají-li stejnou právní sílu

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právníká osoba

Závěr

Přehled přednášky

Základní pojmy
teorie práva I

Daniel Bartoň

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Právní normy

Normativnost

Právní normy

**Co je obsahem práva
kromě právních norem?**

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Co je obsahem práva kromě právních norem?

- ▶ definice významově neurčitých pojmů

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

**Co je obsahem práva
kromě právních norem?**

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Co je obsahem práva kromě právních norem?

- ▶ definice významově neurčitých pojmů
- ▶ preambule

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

**Co je obsahem práva
kromě právních norem?**

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Co je obsahem práva kromě právních norem?

- ▶ definice významově neurčitých pojmů
- ▶ preambule
- ▶ **právní principy** – vůdčí zásady, na kterých stojí právní systém jako celek nebo jednotlivá právní odvětví; jsou vyšší míry obecnosti, než právní normy

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právníká osoba

Závěr

Přehled přednášky

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Právní subjektivita a subjekty práva

Základní pojmy
teorie práva I

Daniel Bartoň

- ▶ **Právní subjektivita** je způsobilost mít práva a právní povinnosti

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Právní subjektivita a subjekty práva

Základní pojmy
teorie práva I

Daniel Bartoň

- ▶ **Právní subjektivita** je způsobilost mít práva a právní povinnosti
- ▶ **Subjekty práva** jsou osoby, které se dělí na:
 - ▶ fyzické osoby
 - ▶ právnické osoby

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnická osoba

Závěr

Přehled přednášky

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Fyzická osoba

- ▶ **Právní subjektivita** – způsobilost k právům a povinnostem; má každý člověk v zásadě od narození do smrti

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Fyzická osoba

- ▶ **Právní subjektivita** – způsobilost k právům a povinnostem; má každý člověk v zásadě od narození do smrti
- ▶ **Způsobilost k právním úkonům** – způsobilost brát na sebe práva a povinnosti vlastními právními úkony; nabývá se postupně, v plném rozsahu dosažením zletilosti; způsobilosti k právním úkonům může být osoba (částečně) zbavena

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ **Právní subjektivita** – způsobilost k právům a povinnostem; má každý člověk v zásadě od narození do smrti
- ▶ **Způsobilost k právním úkonům** – způsobilost brát na sebe práva a povinnosti vlastními právními úkony; nabývá se postupně, v plném rozsahu dosažením zletilosti; způsobilosti k právním úkonům může být osoba (částečně) zbavena
- ▶ **Deliktní způsobilost** – způsobilost nést následky vlastního protiprávního jednání (způsobilost k právní odpovědnosti)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ **Právní subjektivita** – způsobilost k právům a povinnostem; má každý člověk v zásadě od narození do smrti
- ▶ **Způsobilost k právním úkonům** – způsobilost brát na sebe práva a povinnosti vlastními právními úkony; nabývá se postupně, v plném rozsahu dosažením zletilosti; způsobilosti k právním úkonům může být osoba (částečně) zbavena
- ▶ **Deliktní způsobilost** – způsobilost nést následky vlastního protiprávního jednání (způsobilost k právní odpovědnosti)
- ▶ **Procesní způsobilost** – způsobilost činit samostatně procesní právní úkony a samostatně jednat v řízení před soudy, správními úřady a jinými orgány veřejné moci (do značné míry se překrývá se způsobilostí k právním úkonům)

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

Přehled přednášky

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným normativním systémům

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva kromě právních norem?

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Výtvořem práva – umělá, fiktivní osoba

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Výtvořem práva – umělá, fiktivní osoba
- ▶ Může být vytvořena přímo zákonem, nebo na základě zákona registrací příslušným orgánem veřejné moci

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Výtvořem práva – umělá, fiktivní osoba
- ▶ Může být vytvořena přímo zákonem, nebo na základě zákona registrací příslušným orgánem veřejné moci
- ▶ Má dnem svého vzniku způsobilost k právům a povinnostem, k právním úkonům i právní odpovědnosti; způsobilost však je omezena předmětem činnosti

Co je právo?

Pojem práva

Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost

Právní normy

Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva

Fyzická osoba

Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Výtvořem práva – umělá, fiktivní osoba
- ▶ Může být vytvořena přímo zákonem, nebo na základě zákona registrací příslušným orgánem veřejné moci
- ▶ Má dnem svého vzniku způsobilost k právům a povinnostem, k právním úkonům i právní odpovědnosti; způsobilost však je omezena předmětem činnosti
- ▶ Právnícká osoba může být vytvořena na:
 - ▶ personálním základě – *korporace* (sdružení osob)

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Výtvořem práva – umělá, fiktivní osoba
- ▶ Může být vytvořena přímo zákonem, nebo na základě zákona registrací příslušným orgánem veřejné moci
- ▶ Má dnem svého vzniku způsobilost k právům a povinnostem, k právním úkonům i právní odpovědnosti; způsobilost však je omezena předmětem činnosti
- ▶ Právnícká osoba může být vytvořena na:
 - ▶ personálním základě – *korporace* (sdružení osob)
 - ▶ materiálním základě – *nadace, fondy, nadační fondy* (účelové sdružení majetku)

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Výtvořem práva – umělá, fiktivní osoba
- ▶ Může být vytvořena přímo zákonem, nebo na základě zákona registrací příslušným orgánem veřejné moci
- ▶ Má dnem svého vzniku způsobilost k právům a povinnostem, k právním úkonům i právní odpovědnosti; způsobilost však je omezena předmětem činnosti
- ▶ Právnícká osoba může být vytvořena na:
 - ▶ personálním základě – *korporace* (sdružení osob)
 - ▶ materiálním základě – *nadace, fondy, nadační fondy* (účelové sdružení majetku)
 - ▶ kombinací obou rysů

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právnícká osoba

Závěr

- ▶ Dotazy
- ▶ Přečíst na příště:
Jan Wintr. “Vstupní úvahy o metodologii interpretace práva”. In: *Všehrd* (1. 11. 2010)
URL: <http://casopis.vsehrd.cz/2010/11/vstupni-uvahy-o-metodologii-interpretace-prava>

Co je právo?

Pojem práva
Právo ve vztahu k jiným
normativním systémům

Právní normy

Normativnost
Právní normy
Co je obsahem práva
kromě právních norem?

Subjekty práva

Právní subjektivita a
subjekty práva
Fyzická osoba
Právníká osoba

Závěr